

VERTROUWEN (DOOR)GIVEN

Serie 'Op weg naar een nieuwe geboorte'

Als ik Simeon zie staan met het Christuskind in zijn armen schuift er meteen een ander beeld voor bij mij: het beeld van een vriend die een paar weken geleden zijn levenseinde aangezegd kreeg door de artsen. Kort daarna werd zijn eerste kleinkind geboren. Dan staat hij daar met zo'n guppie in zijn armen en weet dat hij er slechts kort getuige van zal zijn. Droog kun je dan constateren dat dit de wet van alle leven is, en dat ieder van ons, zoals pater van Kilsdonk wel zei, plaats moet maken voor een volgende generatie. Emotioneel gezien komt er nog wel wat meer bij kijken, vermoed ik zo, als dat einde te vroeg komt, of als je niet zomaar alle vertrouwen hebt in wat er na jou zal komen. Want wat geven we wel niet door met deze geplunderde aarde, een virus in verschillende varianten, een achterdochtige overheid en veel te veel ongelijkheid wereldwijd. De zondvloed of toch, ergens, een nieuw begin?

Je zou somber kunnen worden van de jaaroverzichten over 2020 die aan ons voorbijtrekken. Als we allemaal schakels zijn in een keten van generaties dan geeft die ketting mooi de verbondenheid weer, maar verbeeldt ook pijnlijk hoe erfenissen van onmacht en nalatigheid doorgegeven worden aan een nieuwe generatie. We spreken hier zo vaak over een nieuw begin, maar een samenleving of wereld veranderen gaat niet zo een twee drie. Om die somberte te lijf te gaan hoorden we zojuist het verhaal van Simeon en Hanna, Maria en Jozef, en Jezus: 3 a 4 generaties die elkaar treffen, in de tempel. Zoals we hier in de Dominicus in allerlei levensfasen samenkomen en samenwerken, zoals uit de kerstdienst maar weer zo schitterend bleek. De evangelist Lucas schetst aan het begin van zijn evangelie het grotere plaatje: eerder kwamen Zacharias en Elisabeth al in beeld, en nu Simeon en Hanna. En tussen die twee groepjes ouderen in figureert een jong stel dat een kind krijgt. Die ouderen staan als het ware om die jongere generaties heen. Ze belichamen alle afzien en strijd die het volk Israël al eeuwen gaande hielden, maar ook de hoop en het vertrouwen dat het goed zal komen.

We zoomen in op Simeon. Hij wordt beschreven als een wijze en vrome man. Er staat trouwens nergens dat hij oud is, maar zo wordt hij wel altijd geschilderd. Even lekker schematisch: bij de jeugd is er lef en onbezonnenheid, bij de ouderen wijsheid als bezonken levenservaring, beproefd door tegenslag.

Dus krijgt Simeon een lange baard en gerimpelde huid. Simeon wachtte op Israëls vertroosting, zo staat er. Hij is de wachter waarvan Jesaja zegt 'die uitziet naar de dageraad' en met wie ook wij ons vaak afvragen: 'wachter, hoe ver is de nacht'. Wachten vraagt moed, hoop, volhouden, scherp blijven. Simeon gelooft dat de morgen komt. Hij weet het zeker, want het is hem ingefluisterd. En dus wacht hij. Hanna wacht ook. Het is de levensinvulling van deze profetes geworden. Te wachten op de vervulling van alles wat zij en al die andere profeten voor haar steeds weer hadden voorgehouden, hooggehouden: het komt goed, er is hoop, er staat een belofte uit, vertrouw maar.

Maar wat verwachtte Simeon? Waarop hoopte Hanna? Er staat dat zij uitkeken naar de messias. De gezalfde, een door God gezondene die het recht zal herstellen, die de tranen van de ogen wist, die de wijngaard weer tot bloei zal brengen, en een samenleving zal grondvesten waar leeuw en lam samen liggen. Met kerstmis vierden we dat er een mens geboren werd die symbool werd voor Gods betrokkenheid op mensen. Als messias werd hij herkend. Voor sommigen was dat aanvankelijk nog een machtige sterke redder die de Romeinen het land uit zou schoppen, maar gaandeweg bleek die redding niet in macht en kracht te zitten. Deze redder zou kanslozen een plek geven, absurde regels aanklagen, een worden met ieder die het onderspit delft. Simeon vermoedde het al. Alleen door compassie wordt de wereld anders. Dat was zijn wijsheid.

Wij verwachten niet zo letterlijk één persoon. Ons brein zegt dat de wereld daarvoor te groot is, te divers, te ongelijktijdig. Maar we leven wel vanuit de hoop dat verandering mogelijk is. Ieder klein teken daarvan, iedere voorbode, iedere moedige strijder voor verbetering geeft ons moed om door te gaan. Omtzigt of Leijten, een redelijke president in Amerika, gewoon iemand uit de straat die een touwtje uit haar brievenbus durft te laten hangen en daarmee zegt ik leef vanuit vertrouwen in jou, alle warme gebaren van betrokkenheid op elkaar tijdens de COVID-crisis. Niet 1 persoon komt ons redden, maar die ene persoon krijgt steeds weer in talloze mensen gestalte. Samen belichamen wij het Christuskind. Het verhaal van Jezus geeft de blauwdruk daarvoor. Hij is ons rolmodel voor strijdbaarheid tegen onrecht, naastenliefde, vergeving en nieuw begin.

Zo staan wij hier, als Simeon, als Hanna, als Maria, als Jozef, met een belofte in onze armen. We wiegen dit verhaal zodat het zachtjes door ons heen kan gaan. We omarmen het kind, juist omdat we voorvoelen dat het leven wreed kan zijn, de mensen, de machten. Maar dit is wat we kunnen doen: we kunnen dit verhaal, het kind dragen, zegenen, ons vertrouwen geven. Het kind mag zijn eigen weg gaan. Het zal vallen en fouten maken. Het zal gekwetst worden en misschien zelfs erger. Maar wij blijven het dragen omdat ieder nieuw mens een belofte is en het verdient vertrouwd te worden. Maar let wel, die nieuwe mens zijn wij allemaal. Oud of jong, groot of klein, arm of rijk, door ieder van ons kan het visioen gestalte krijgen.

De zoon van een vriendin had er een potje van gemaakt tijdens zijn middelbare schooltijd. Druk met van alles maar niet met huiswerk. Zijn ouders deden wat ze konden om hem te motiveren maar zoonlief kreeg zijn koers niet gewijzigd. Dus gaven ze hem de keuze: of je doet het op onze manier, of wij laten het helemaal los. Zoonlief koos voor het regime met strenge afspraken en toen hij met de hakken over de sloot zijn eindexamen haalde zei hij stralend tegen zijn ouders: "Zonder mij was het jullie nooit gelukt." Ouderschap, eindexamen, waarden, idealen. Het is niet alleen aan het kind, de jongere generaties voor wie er iets op het spel staat. Het gaat om ieder van ons. Zonder ons lukt het jullie niet. Zonder jullie lukt het ons niet. Aan het einde van een behoorlijk chaotisch en verontrustend jaar verzamelen wij - tussen de brokstukken van deze verminkte wereld - wat ons doet doorgaan, wat we willen koesteren. Dit dan toch bovenal, dat we elkaar verder gaan. Op pad. Naar een land van vrede en vreugde voor allen.

Mirjam Wolthuis

We lezen: Adam Zagajewski: *'Bezing de verminkte wereld'* (uit *'Mystiek voor beginners'*, 2003) en Lucas 2:22-40
Mirjam Wolthuis is bereikbaar via 'It@dominicusamsterdam.nl' ('tav Mirjam Wolthuis')

Beeld: Arend de Gelder (leerling van Rembrandt) - *Het loflied van Simeon*, c. 1700